

การศึกษาโครงสร้างและทานอง เสียงในวัจนกรรมการถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ

ในภาษาฝรั่งเศส

นางสาวอรทัย ธาดารัตนกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาภาษาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-527-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019671

๒๕๓๖

A STUDY OF SENTENCE STRUCTURE AND INTONATION OF
THE YES-NO QUESTION SPEECH ACT IN FRENCH

MISS ORATHAI TADARATANAKUL

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Linguistics

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-582-527-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาโครงสร้าง และทำนองเสียงในวัจนกรรมการถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ
ในภาษาฝรั่งเศส

โดย นางสาวอรทัย ชாதาร์ตนกุล

ภาควิชา ภาษาศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดาพร ลักษณีนาวิน

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรภี รุโจปการ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปราณี กุลละวณิชย์)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดาพร ลักษณีนาวิน)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรภี รุโจปการ)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กึ่งกาญจน์ เทพกาญจน)

อรรถัย ธาตวรรตกุล : การศึกษาโครงสร้างและทำนองเสียงในวัจนกรรมการถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธในภาษาฝรั่งเศส (A STUDY OF SENTENCE STRUCTURE AND INTONATION OF THE YES-NO QUESTION SPEECH ACT IN FRENCH) อ. ที่ปรึกษา : ผศ. ดร.สุดาพร ลักษณะียนาวิน อ. ที่ปรึกษาร่วม : ผศ. สุรเกียรติ์ รุโจปการ, 157 หน้า. ISBN 974-582-527-1

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาลักษณะโครงสร้าง และทำนองเสียงของรูปคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธที่มีวัจนกรรมเป็นการถามในภาษาฝรั่งเศส จากบทสนทนาในภาพยนตร์ โดยศึกษาเรื่องเกณฑ์ทางความหมายอันได้แก่ การมีความเชื่อดั้งเดิม-การไม่มีความเชื่อดั้งเดิม ความเก่า-ความใหม่ การเชื่อว่าความนำเสนอเป็นเช่นนั้น-การเชื่อว่าความนำเสนอมิได้เป็นเช่นนั้น และความสัมพันธ์ระหว่างเกณฑ์ทางความหมายดังกล่าวกับรูปคำถาม และทำนองเสียงของคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธในภาษาฝรั่งเศส

ผลของการศึกษาสรุปได้ว่า วัจนกรรมการถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธในภาษาฝรั่งเศสมีความหลากหลายในแง่ของโครงสร้างของประโยคและทำนองเสียง และการใช้รูปคำถามที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับเกณฑ์ทางความหมายที่แตกต่างกัน ดังนี้

1. ในภาษาฝรั่งเศสสนทนายูปคำถามส่วนใหญ่เป็นรูปประโยคบอกเล่า ซึ่งในการพูดใช้ทำนองเสียงขึ้น [P+?+In(R)] และในภาษาเขียนจะใส่เครื่องหมายแสดงการถาม (?) ท้ายประโยค
2. รูปคำถามที่เป็นรูปประโยคบอกเล่า ลงท้ายด้วยเครื่องหมายแสดงการถาม [P+?] และรูปคำถามที่ใช้กฎการสลับที่คำลงท้ายด้วยเครื่องหมายแสดงการถาม [P+WI+?] ส่วนใหญ่ใช้แสดงความหมายไปในทำนองเดียวกัน คือ ผู้ถามไม่มีความเชื่อดั้งเดิมต่อความนำเสนอ ผู้ถามใช้รูปคำถามนี้ถามเพื่อต้องการคำตอบรับหรือตอบปฏิเสธ
ในกรณีที่ผู้ถามมีความเชื่อดั้งเดิมต่อความนำเสนอ ผู้ถามจะใช้รูปคำถามนี้ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ฟังแสดงความคิดเห็นได้เต็มที่
ในรูปคำถามทั้ง 2 รูปนี้ มีรูปทำนองเสียงขึ้นมากที่สุด คือ [P+?+In(R)] และ [P+WI+?+In(R)]
3. รูปคำถามที่มีส่วนแสดงการถามวางไว้ต้นประโยคหรือท้ายประโยค ลงท้ายด้วยเครื่องหมายแสดงการถาม [(QP)+P+(QP)+?] ใช้แสดงความหมายที่ว่าผู้ถามมีความเชื่อดั้งเดิมต่อความนำเสนอ ใช้แสดงความขัดแย้งของผู้ถาม ในรูปคำถามนี้มีรูปทำนองเสียงผสมมากที่สุด [(QP)+P+(QP)+?+In(C)]
4. รูปคำถามที่ใช้กฎการสลับที่คำ ลงท้ายด้วยเครื่องหมายแสดงการถาม [P+WI+?] ใช้ในการถามที่ความนำเสนอเป็นความใหม่ทั้งหมด อาจจัดได้ว่ารูป [P+WI+?] เป็นคำถามแท้ได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ภาษาศาสตร์
สาขาวิชา ภาษาศาสตร์
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิต อรรถัย ธาตวรรตกุล
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา สุดาพร ลักษณะียนาวิน
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม สุรเกียรติ์ รุโจปการ

c110736 : MAJOR LINGUISTICS

KEY WORD: SENTENCE STRUCTURE/ INTONATION/ YES-NO QUESTION/ SPEECH ACT/ FRENCH
ORATHAI TADARATANAKUL : A STUDY OF SENTENCE STRUCTURE AND INTONATION
OF THE YES-NO QUESTION SPEECH ACT IN FRENCH. THESIS ADVISOR : ASST. PROF.
SUDAPORN LUKSANEYANAWIN, Ph.D.; CO-ADVISOR : ASST. PROF. SURAPEE RUJOPAKARN,
Ph.D. 157pp. ISBN 974-582-527-1

This is a study of the sentence structures and the intonation patterns of the Yes-No Question Speech Act in French. The data are from two motion pictures: "Pleure pas la bouche pleine" in 1973 and "Dossier 51" in 1979. Three semantic criteria: (1) the presupposed belief of the speakers (2) given or new information and (3) the attitude of the speakers that the proposition is true or not true are used to analyze all the question forms in the corpus. The relationship between the sentence structures, the intonation patterns in French Y-N Questions and the semantic criteria aforementioned are studied.

The result of the analyses can be summed up as follows.

1. The most common type of Y-N Question found in conversational French is the proposition with rising intonation [P+?+In(R)]. The proposition is marked with a question marker in the written form.

2. Y-N Questions which do not show the speakers' attitude towards the belief of the proposition are represented mostly by propositions with question markers and propositions with the word order inversion and question markers. The speakers use these types of Y-N Question to express their real need for answers.

These two types of Y-N Question are also used to express the speakers' politeness. They help to show that the speakers want to give opportunities to the hearer to freely show his opinion.

Rising intonation appears mostly in both question forms.

3. Y-N Question with Question parts [(QP)+P+(QP)+(C)] is used mostly to express the speakers' presupposed belief. They reveal the speakers' conflict towards the proposition.

The convolution intonation is used mostly with this question form.

4. The propositions in Y-N Questions with proposition and word order inversion followed by question markers [P+WI+?] are all new information. It can be concluded that this question form is a Real Question.

ภาควิชา..... ภาษาศาสตร์
สาขาวิชา..... ภาษาศาสตร์
ปีการศึกษา..... 2535

ลายมือชื่อนิติ..... องกัญญา งามชู
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... ศ.ดร. อ.วิมล
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... อ.ร.วิ. อ.ก.วิ.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดาพร ลักขณยานาวิน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรภี รัชฎาภากร อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ซึ่งท่านทั้งสองได้กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องตั้งแต่ต้นจนกระทั่งงานสำเร็จ ทั้งยังกรุณาให้ยืมหนังสือส่วนตัวตลอดถึงการให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านด้วยความรักและเคารพเป็นอย่างยิ่ง และจะระลึกถึงพระคุณนี้ตลอดไป

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ปราณี กุลละวณิชย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิงกาญจน์ เทพกาญจนา ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณคณะอาจารย์ภาคภาษาศาสตร์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย ตลอดจนคณะอาจารย์ภาคภาษาฝรั่งเศส ที่ได้ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้วิจัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณนางสาวมุกดา มุ่งหมาย อดีตอาจารย์ใหญ่โรงเรียนเซนต์โยเซฟ คอนเวนต์ นางสาวจันทร์เพ็ญ ชีรานนท์ อาจารย์ใหญ่ และนางสาวปราณี โภคทวี ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ คนปัจจุบัน ที่อนุญาตและให้เวลาแก่ผู้วิจัยมาศึกษาต่อระดับปริญญาโทมาบัดนี้จนสำเร็จ

ขอกราบระลึกถึงพระคุณของคุณพ่อและคุณแม่ที่ให้ความเอื้ออาทร ห่วงใยและให้กำลังใจตลอดมา

นอกจากนี้ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอขอบคุณบุคคลต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

เจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะอักษรศาสตร์ เจ้าหน้าที่สถาบันวิทยบริการ เจ้าหน้าที่ฝ่ายโสตทัศนูปกรณ์ทุกท่าน เจ้าหน้าที่ห้องสมุด BAL และสมาคมฝรั่งเศส ที่กรุณาอำนวยความสะดวกในการใช้หนังสือ วารสาร วิทยานิพนธ์ สิ่งพิมพ์อื่น เทปภาพยนตร์ ตลอดจนการใช้อุปกรณ์ต่างๆ

คุณธีรนุช โชคสุขวนิช คุณเจนจิรา วัฒนทองดี คุณจิตติมา มณฑาศวิน และพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ ทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยตลอดเวลา

ท้ายสุดผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่งในความเอื้ออาทร ห่วงใย และคอยให้กำลังใจเสมอมาของคุณสุขใจ อัสนะพิบูล แก่ผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภูมิ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	11
สมมุติฐานในการวิจัย	12
วิธีดำเนินการวิจัย	12
ขอบเขตของการวิจัย	13
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	15
ความหมายของคำศัพท์เฉพาะในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้	15
เกณฑ์ทางความหมาย	19
เครื่องหมายที่ใช้ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้	21
บทที่ 2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
2.1 งานศึกษาประโยชน์คำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธโดยพิจารณา โครงสร้าง เป็นเกณฑ์สำคัญ	26
2.2 งานศึกษาประโยชน์คำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธโดยพิจารณา ทวนอง เสียง เป็นเกณฑ์สำคัญ	30

	หน้า
4.2 อภิปรายผล	126
4.3 ข้อเสนอแนะ	133
บรรณานุกรม	136
ภาคผนวก	139
ภาคผนวก ก	139
ภาคผนวก ข	141
ภาคผนวก ค	142
ภาคผนวก ง	143
ประวัติผู้เขียน	157

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูป ทานอง เสียง และ เกณฑ์ทางความหมาย ของประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ในภาษาฝรั่งเศสและจำนวนประโยค ที่ปรากฏในข้อมูล	84
ตารางที่ 2	ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง โครงสร้างของประโยคคำถามแบบตอบรับ- ปฏิเสธ ในภาษาฝรั่งเศสกับเกณฑ์ทางความหมาย 6 เกณฑ์ และแสดง จำนวนโครงสร้างของประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ที่ปรากฏในข้อมูล เป็นเปอร์เซ็นต์	86
ตารางที่ 3	ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ในภาษา ฝรั่งเศสที่มีความน่าเสนอเป็นบอกเล่าและปฏิเสธ กับเกณฑ์ทางความหมาย 6 เกณฑ์ และแสดงจำนวนประโยคที่ปรากฏในข้อมูลเป็นเปอร์เซ็นต์ ...	100
ตารางที่ 4	ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างทานอง เสียงของรูปคำถามแบบตอบรับ- ปฏิเสธในภาษาฝรั่งเศส กับเกณฑ์ทางความหมาย 6 เกณฑ์ และแสดง จำนวนลักษณะทานอง เสียงต่างๆที่ปรากฏในข้อมูลเป็นเปอร์เซ็นต์	104
ตารางที่ 5	ตารางแสดงรูปคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ และลักษณะทานอง เสียงในภาษา ฝรั่งเศส ที่มีการเกิดเป็นเปอร์เซ็นต์จากมากไปน้อย	127
ตารางที่ 6	ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างทานอง เสียง รูป และ เกณฑ์ทางความหมาย ในรูปคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธในภาษาฝรั่งเศส โดยเรียงลำดับจากมาก ไปหาน้อย	131-132

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1	แผนภูมิแสดง โครงสร้างและ ทานอง เสียงของ ประโยคคำถามแบบตอบรับ- ปฏิเสฐานภาษาฝรั่งเศส ที่ใช้ความนาเสนอ + เครื่องหมายแสดง การถาม + ทานองเสียง (Intonation) 67
แผนภูมิที่ 2	แผนภูมิแสดง โครงสร้างและ ทานอง เสียงของ ประโยคคำถามแบบตอบรับ- ปฏิเสฐานภาษาฝรั่งเศสที่ใช้ส่วนแสดงการถาม (Question part) .. 72
แผนภูมิที่ 3	แผนภูมิแสดง โครงสร้างและ ทานอง เสียงของ ประโยคคำถามแบบตอบรับ- ปฏิเสฐานภาษาฝรั่งเศสที่ใช้กฎการสลับที่คำ (Word order inversion) 76
แผนภูมิที่ 4	กราฟวงกลมแสดงรูปโครงสร้างของ ประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเส ฐานภาษาฝรั่งเศสเป็นเปอร์เซ็นต์ 87
แผนภูมิที่ 5	กราฟวงกลมแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง โครงสร้าง P+?+In กับเกณฑ์ทาง ความหมาย 6 เกณฑ์ 88
แผนภูมิที่ 6	กราฟวงกลมแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง โครงสร้าง (QP)+P+(QP)+?+In กับเกณฑ์ทางความหมาย 6 เกณฑ์ 89
แผนภูมิที่ 7	กราฟวงกลมแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง โครงสร้าง P+WI+?+In กับเกณฑ์ ทางความหมาย 6 เกณฑ์ 90
แผนภูมิที่ 8	ผังไหลแสดงภาพรวมความสัมพันธ์ระหว่างรูปโครงสร้างของคำถามแบบ ตอบรับ-ปฏิเสฐานภาษาฝรั่งเศสกับเกณฑ์ทางความหมายทั้ง 6 เกณฑ์ 91
แผนภูมิที่ 9	ผังไหลแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง โครงสร้าง P+? กับเกณฑ์ทางความหมาย 92

แผนภูมิที่ 10	ผังไหลแสดงความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้าง (QP)+P+(QP)+? กับเกณฑ์ ทางความหมาย	93
แผนภูมิที่ 11	ผังไหลแสดงความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้าง QP=Est-ce que+? กับ เกณฑ์ทางความหมาย	94
แผนภูมิที่ 12	ผังไหลแสดงความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้าง P+QP=hein+? กับเกณฑ์ ทางความหมาย	95
แผนภูมิที่ 13	ผังไหลแสดงความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้าง P+QP=non+? กับเกณฑ์ ทางความหมาย	95
แผนภูมิที่ 14	ผังไหลแสดงความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้าง P+QP=ou non+? กับเกณฑ์ ทางความหมาย	96
แผนภูมิที่ 15	ผังไหลแสดงความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้าง P+WI+? กับเกณฑ์ทาง ความหมาย	98
แผนภูมิที่ 16	กราฟแท่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธในภาษา ฝรั่งเศส ที่มีความน่าสนใจ เป็นบอกเล่าและปฏิเสธกับเกณฑ์ทางความหมาย 6 เกณฑ์	101
แผนภูมิที่ 17	ผังไหลแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ในภาษา ฝรั่งเศสที่มีความน่าสนใจ เป็นบอกเล่าและปฏิเสธ กับเกณฑ์ทางความหมาย	102
แผนภูมิที่ 18	กราฟแท่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างทานองเสียงกับรูปคำถามแบบตอบรับ- ปฏิเสธในภาษาฝรั่งเศส	105
แผนภูมิที่ 19	กราฟแท่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทานองเสียงกับเกณฑ์ทาง ความหมายทั้ง 6 เกณฑ์	107
แผนภูมิที่ 20	กราฟแท่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง เกณฑ์ทางความหมายกับลักษณะทานอง เสียงของรูปคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธในภาษาฝรั่งเศส	109
แผนภูมิที่ 21	ผังไหลแสดงความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้าง P+? และทานองเสียงใน ภาษาฝรั่งเศสกับเกณฑ์ทางความหมาย	111

❖	แผนภูมิที่ 22	ผังไหลแสดงความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้าง (QP)+P+(QP)+? และ ทานองเสียงในภาษาฝรั่งเศสกับเกณฑ์ทางความหมาย	112
	แผนภูมิที่ 23	ผังไหลแสดงความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้าง P+WI+? และทานองเสียง ในภาษาฝรั่งเศสกับเกณฑ์ทางความหมาย	113

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย